

POSTANOWIENIE

30 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Piotr Telusiewicz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 30 października 2024 r. w Warszawie
zażalenia P. K.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Tarnowie

z 5 czerwca 2024 r., I Ca 394/22,

w sprawie z powództwa P. K.

przeciwko A. D.

o zniesienie służebności,

1. oddala zażalenie;

**2. zasądza od P. K. na rzecz A. D. kwotę 240 (dwieście
czterdzieści) złotych tytułem kosztów postępowania
zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 5 czerwca 2024 r., Sąd Okręgowy w Tarnowie, w sprawie z powództwa P. K. przeciwko A. D., o zniesienie służebności, odrzucił skargę kasacyjną powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie z 6 lutego 2024 r.

Na powyższe postanowienie zażalenie wniósł powód, zaskarżając postanowienie w całości, domagając się uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Tarnowie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 398⁶ § 2 k.p.c. sąd drugiej instancji odrzuca skargę kasacyjną wniesioną po upływie terminu, skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 398⁴ § 1, nieopłaconą oraz skargę, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną. W przedmiotowej sprawie Sąd drugiej instancji odrzucił skargę kasacyjną, wskazując, iż w toku postępowania nie doszło do rozszerzenia żądania, ani też do wydania rozstrzygnięcia wykraczającego poza żądanie pozwu. W tej sytuacji wartość przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej nie mogła być określona na wartość wyższą niż wynikającą z apelacji.

Skarga kasacyjna w sprawie o charakterze majątkowym musi zawierać określenie wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 398⁴ § 3 k.p.c.), od której zależy dopuszczalność skargi kasacyjnej (art. 398² § 1 k.p.c.).

Zwrócić należy uwagę na pogląd Sądu Najwyższego wskazujący, iż wartość przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej nie może być wyższa od wartości przedmiotu zaskarżenia wskazanej w apelacji (postanowienie SN z 3 czerwca 2015 r., V CZ 30/15). W szerzej zakrojonym stanowisku Sądu Najwyższego podkreślono, iż wartość przedmiotu zaskarżenia, rozstrzygająca o dopuszczalności skargi kasacyjnej, co do zasady nie może być wyższa od wartości przedmiotu zaskarżenia określonego w apelacji. Jedynie wyjątkowo, jeżeli powód (wnioskodawca) w ramach uprawnień wynikających z art. 383 k.p.c. rozszerzył żądanie pozwu albo jeżeli sąd drugiej instancji wykroczył poza granice apelacji i orzekł o świadczeniu w większym rozmiarze niż zgłoszone w apelacji, wartość zaskarżenia skargą kasacyjną może przekraczać wartość przedmiotu zaskarżenia wskazaną w apelacji (postanowienie SN: z 27 stycznia 2022 r., III CZ 36/22; z 15 grudnia 2021, IV CZ 49/21). Sąd Najwyższy podkreślał zatem wyjątkowość sytuacji, w której wartość zaskarżenia skargą kasacyjną może przekraczać wartość przedmiotu zaskarżenia wskazaną w apelacji.

W orzecznictwie przyjmuje się również, iż wartość zaskarżenia skargą kasacyjną nie musi odpowiadać wartości przedmiotu sporu, ani wartości zaskarżenia apelacją, nie może jednak przekraczać tej ostatniej (zob.

postanowienia SN: z 15 grudnia 2021, IV CZ 49/21; z 10 stycznia 2023 r., I CSK 4074/22; z 26 września 2023 r., I CSK 7028/22).

W przedmiotowej sprawie skarżący nie zaaprobował stanowiska Sądu Okręgowego w Tarnowie. Wskazał, iż „wobec treści wyroku Sądu Rejonowego powód nie miał podstaw do złożenia apelacji. Analiza wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie i jego uzasadnienia wskazuje, że orzeczenie to w rzeczywistości pozbawia powoda posiadania części nieruchomości i możliwości wykonywania w stosunku do tej części nieruchomości wszelkich uprawnień właścicielskich. W praktyce przecież tylko pozwany będzie korzystał ze spornego traktu, jako dojazd do nieruchomości gdzie prowadzi działalność gospodarczą. W tej sytuacji powód jako wartość przedmiotu zaskarżenia określił na kwotę 75.000 złotych.”.

Powyższe stanowisko skarżącego wskazuje, iż według skarżącego wartość przedmiotu zaskarżenia może ewoluować (co jest, co do zasady, zgodne z prezentowanymi wcześniej poglądami Sądu Najwyższego).

W przedmiotowej sprawie, w której żądanie główne zostało określone jako „zniesienie służebności przesyłu” ustalono wartość przedmiotu sporu na kwotę 23 399 zł (postanowienie na k. 153) na podstawie opinii biegłego sądowego (k. 99). Wyrokiem z 28 kwietnia 2022 r., Sąd Rejonowy w Bochni, zniósł bez wynagrodzenia służebność (która obciążała nieruchomość powoda) przejazdu, przechodu i przegonu bydła (k. 327). W apelacji, wniesionej przez pozwanego, domagano się zmiany zaskarżonego wyroku w całości przez oddalenie powództwa w przedmiocie zniesienia służebności bez wynagrodzenia (k. 354). Wartość przedmiotu zaskarżenia w apelacji została określona na kwotę 23 399 zł (k. 352). W odpowiedzi na apelację powód domagał się oddalenia apelacji. Wyrokiem z 6 lutego 2024 r., Sąd Okręgowy w Tarnowie, zmienił zaskarżony wyrok m.in. oddalając powództwo (k. 518).

W przedmiotowej sprawie nie doszło do zaistnienia wyjątkowej sytuacji, o której była mowa powyżej. Powód, w ramach uprawnień wynikających z art. 383 k.p.c., nie rozszerzył żądania pozwu. Sąd drugiej instancji nie wykroczył poza granice apelacji i nie orzekł o świadczeniu w większym rozmiarze niż zgłoszone w apelacji. Sąd Okręgowy rozstrzygnął jedynie, na podstawie art. 295 k.c., żądanie

powoda, przy czym uczynił to odmiennie niż Sąd Rejonowy. W konsekwencji służebność drogowa nie została zniesiona i istnieje w niezmienionym zakresie.

Można jedynie dodać, iż zbliżone stanowisko, wyraził również pozwany w odpowiedzi na zażalenie. Przytaczanie powołanych tam argumentów należy uznać w tym miejscu za zbędne.

Z tych względów, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z 398¹⁴ k.p.c., oddalił zażalenie.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w związku z § 5 pkt 3, § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

r.g.